

Kulturutskottets yttrande 2023/24:KrU1y

Utgiftsram för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som har väckts om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Kulturutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid ska uppgå till 16 646 285 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 16 673 respektive 16 413 miljoner kronor för utgiftsområde 17.

Motionerna

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för 2024 höjs med 550 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslår i partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 2 174 300 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för 2024 höjs med 801 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Märta Stenevi m.fl. (MP) föreslår i partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2024 höjs med 2 657 715 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslag till utgiftsram för utgiftsområdet för 2024, dels förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 17

*Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från
regeringen*

År	2024
Regeringen	16 646 285
Socialdemokraterna	+550 000
Vänsterpartiet	+2 174 300
Centerpartiet	+801 000
Miljöpartiet	+2 657 715

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 17

*Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från
regeringen*

År	2025	2026
Regeringen	16 673	16 413
Socialdemokraterna	+550	+550
Vänsterpartiet	+2 321	+2 491
Centerpartiet	+900	+1 057
Miljöpartiet	+2 758	+2 758

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag till budgetram för utgiftsområdet som trots nödvändiga besparingar möjliggör satsningar på t.ex. läsfrämjande arbete, kulturmiljövård och digitalisering av arkiv och föremålssamlingar. Utskottet välkomnar även regeringens förslag om en bibehållen extra statlig satsning på kulturskolan. Sammantaget finner utskottet att regeringens förslag är väl avvägt och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 7 november 2023

På kulturutskottets vägnar

Amanda Lind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Amanda Lind (MP), Robert Hannah (L), Alexander Christiansson (SD), Lawen Redar (S), Kristina Axén Olin (M), Jonas Andersson (SD), Azadeh Rojhan (S), Emma Ahlström Köster (M), Magnus Manhammar (S), Runar Filper (SD), Ewa Pihl Krabbe (S), Peter Ollén (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Roland Utbult (KD), Anna-Lena Hedberg (SD), Kristoffer Lindberg (S) och Anne-Li Sjölund (C).

Avvikande meningar

1. Utgiftsram för 2024 för utgiftsområde 17 (S)

Lawen Redar (S), Azadeh Rojhan (S), Magnus Manhammar (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Kristoffer Lindberg (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 5 och 6 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

Kultur och bildning handlar för oss om människans personliga frihet och samhällets utveckling. Kulturen ger perspektiv och förståelse för det egna livet och omvärlden och ger möjligheter att mötas över klassgränser och olika bakgrunder.

Vi ser nu tydliga tecken på nedmontering av studieförbunden, politisk styrning över kulturen och attacker mot public service. Vår kulturpolitik är förankrad i övertygelsen att klassklyftor och sociala orättvisor inte bara kommer till uttryck genom ekonomiska klyftor utan också utifrån en kulturell ojämlikhet. Därför behövs målinriktade insatser för att stärka bildningen, estetiken och det kulturella deltagandet för våra barn och unga.

2. Utgiftsram för 2024 för utgiftsområde 17 (V)

Vasiliki Tsouplaki (V) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 7 och 8 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

De förslag som regeringen presenterar prioriterar kulturarvet på bekostnad av dagens och framtidens kulturutbud. För att fler ska kunna utöva kultur och hantverk på egen hand eller tillsammans med andra behövs ökade resurser och för att stärka den professionella kultursektorns infrastruktur i hela landet behövs stärkt finansiering.

Barns och ungdomars deltagande i idrott har blivit en klassfråga. Det påverkar både rätten till en meningsfull fritid och rätten till fysisk och psykisk hälsa. För Vänsterpartiet framstår det som mycket angeläget att utjämna de växande klyftorna bland barn och ungdomar.

Jag är också mycket kritisk till de stora nedskärningar som propositionen föreslår för studieförbunden. En stark demokrati behöver ett starkt civilsamhälle och bildade invånare.

3. Utgiftsram för 2024 för utgiftsområde 17 (C)

Anne-Li Sjölund (C) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3 och 4 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

Jag anser att kultur, medier, idrott och civilsamhälle behöver finnas tillgängliga för alla i hela landet. Alla dessa områden har stor betydelse för att ta till vara och säkra möjligheterna till ett starkt demokratiskt samhälle. Staten behöver här bidra med att skapa goda förutsättningar. Många verksamheter inom bl.a. kulturen, idrotten och civilsamhället har redan drabbats hårt av pandemin, och sedan av de höga energipriserna och inflationen. Hur deltagandet kan värnas för framför allt barn och ungdomar på dessa områden behöver följas noga.

4. Utgiftsram för 2024 för utgiftsområde 17 (MP)

Amanda Lind (MP) anför:

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 5 och 6 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

Kulturpolitiken ska ha sin utgångspunkt i den konstnärliga friheten och yttrandefriheten och stimulera en mångfald av kulturella uttryck. Kulturen ska ges förutsättningar, värde och kraft utan att politiken försöker styra dess innehåll eller form. Den fria konsten bryter ny mark och utmanar invanda mönster och föreställningar. Att regeringen valde att knappt förlänga några återstartsstöd och inte heller svarar upp mot behovet av långsiktiga förstärkningar är mycket beklagligt. Vi är även djupt kritiska till de omfattande neddragningarna av studieförbundens budget. I tider av lågkonjunktur behöver politiken visa att kulturen är en grundläggande del av vår gemensamma välfärd som är viktig att värna. Vi behöver inte symboliska åtgärder utan reformer som gör skillnad. De nu aktuella nedskärningarna kommer däremot att få stora konsekvenser för kultur, bildning och demokrati i vårt land.